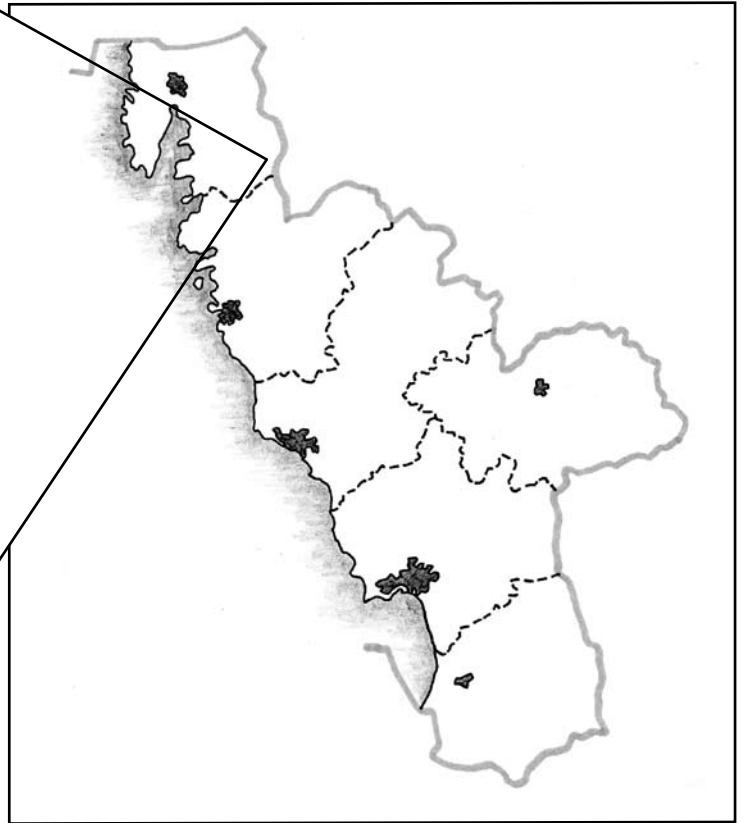
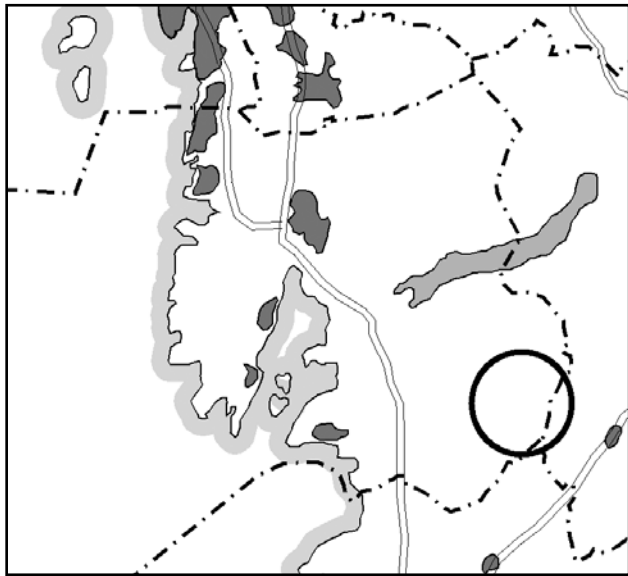

Projekt Ulvås, Kungsbacka och Marks kommuner

Kompletterande arkeologisk utredning och naturvärdesbedömning

Karin Olsson och Stefan Pettersson

Projekt Ulvås, Kungsbacka och Marks kommuner

*Kompletterande arkeologisk utredning och
naturvärdesbedömning*

Karin Olsson och Stefan Pettersson

Projekt Ulvås, Kungsbacka och Marks kommuner
Kompletterande arkeologisk utredning och naturvärdesbedömning

Rapport 2010:10

© Rio Kulturkooperativ 2010

Fastighet: Rostorp 1:5 m.fl.

Belägenhet i Sweref 99: Norr 6364000, Öst 342000

Höjd över havet: 120 - 170 meter

Beställare: Rabbalshede Kraft AB

Projektnummer: 0931

Projektansvarig: Annika Östlund

Fältansvarig: Karin Olsson

Övrig personal: Stefan Petterson

För personalens meriter hänvisas till Rio Kulturkooperativs hemsida

Fältarbetstid: 2010-07-01 och 2010-07-02

Arkiv: Rio Kulturkooperativ

Foton: Foton är tagna av fältpersonalen

Omslagsbild: Utsikt från Ulvås. Foto mot V.

Orienteringskarta: Framställd av Rio Kulturkooperativ med data från Map Maker, FMIS samt Länsstyrelsen i Västra Götaland

Topografisk grundkarta samt plankarta: Tillhandahållen av beställaren

Övriga kartor och situationsplaner: Framställda av Rio Kulturkooperativ

Redigering och layout: Optimal Press

Sökord: Ulvås, vindkraft, gränsmärke

Rio Kulturkooperativ

Ekelidsvägen 5

457 40 FJÄLLBACKA

www.riokultur.se

rio@riokultur.se

Innehåll

<i>Sammanfattning</i>	5
<i>Inledning</i>	7
<i>Syfte</i>	7
<i>Metod</i>	7
<i>Utredningsområdet</i>	7
<i>Naturmiljö</i>	7
<i>Kulturmiljö</i>	7
<i>Resultat Naturmiljö</i>	7
<i>Resultat Kulturmiljö</i>	9
<i>Antikvarisk bedömning och naturvärdesbedömning</i>	9
<i>Källor</i>	10
<i>Bilagor</i>	11
1. <i>Lämningar</i>	
2. <i>Naturhänsyn</i>	

Projekt Ulvås, Kungsbacka och Marks kommuner

Kompletterande arkeologisk utredning och naturvärdesbedömning

Sammanfattning

Rio Kulturkooperativ har på uppdrag av Rabalshede Kraft AB utfört en arkeologisk utredning och en naturvärdesbedömning inom område för planerad vindkraftpark. Utredningen är en komplettering till en tidigare utförd utredning för att utreda två nya alternativa vägdragningar. Utredningsområdet är beläget inom fastigheterna Rostorp 1:5 m.fl, Idala och Horreds socknar.

Vägdragning sker genom skogsmark.

Som ett resultat av den arkeologiska utredningen har åtta gränsmärken mätts in. Gränsmärken i aktuell gräns är skyddade enligt 14

kap 8 § brottsbalken. Ansökan om säkerställande av gränsmärken lämnas till Lantmäteriet.

Utredningen visar att väg vid Stora Bergakärr inte kan anläggas utan stora ingrepp i naturen. Den aktuella vägpassagen är belägen i strandskyddat område. I övrigt visar inte resultaten från utredningen på några stora konflikter med naturvärden eller kulturmiljöer. Om rekommendationerna i denna rapport följs vid anläggningsarbetet bedöms vägarna, undantaget ovan nämnda passage, kunna anläggas utan större påverkan på natur- och kulturmiljö.

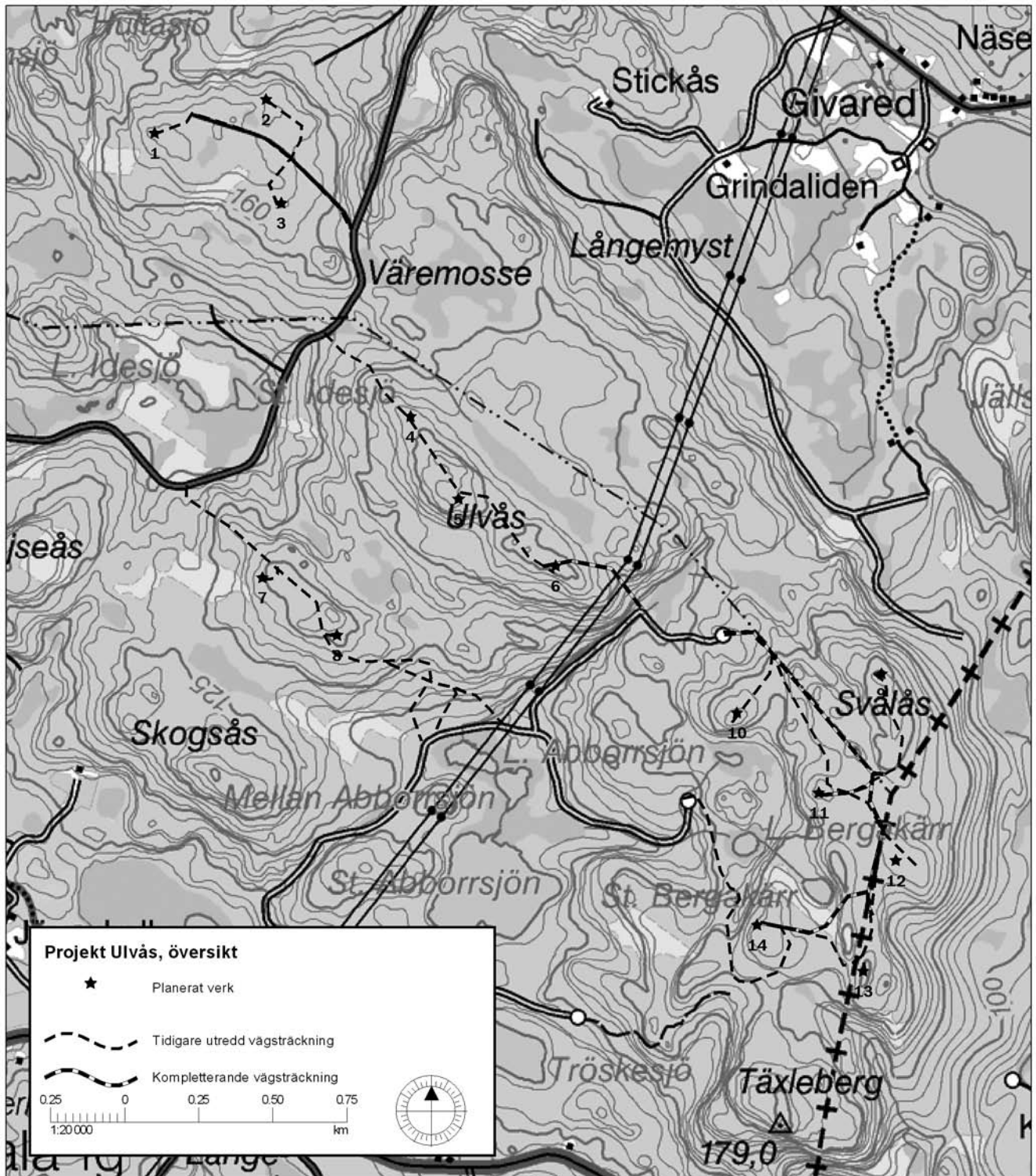

Illustration 1. Översiktskarta för kompletterande utredning inom projekt Ulvås.

Inledning

Denna rapport har tagits fram på uppdrag av Rabbalshede Kraft AB. Bakgrunden är en alternativ utformning av vägar inom planerad vindpark vid Ulvås, Kungsbacka och Marks kommuner, *illustration 1*. Den ursprungliga utredningen gjordes 2009, *Gerre m. fl. 2010*. För vägdragning till verk 14 har tidigare två alternativ utretts. Inget av dessa alternativ har bedömts som realistiska att genomföra byggnadstekniskt. För att utreda ytterligare vägalternativ har en komplettering av den ursprungliga utredningen gjorts.

Rapporten publiceras i Rio Kulturkooperativs internrapportserie. Dessa trycks endast i begränsad upplaga, men kan laddas ner från Rio Kulturkooperativs hemsida. Rabbalshede Kraft AB har rätt att återge rapporten i delar eller i sin helhet.

Syfte

Det primära syftet med utredningen var att utreda förekomsten av okända fornlämningar och kulturhistoriska lämningar inom utredningsområdet. Utredningen syftade även till att översiktligt inventera och bedöma naturmiljön inom och i anslutning till utredningsområdet, samt att bedöma de planerade vägdragningarnas påverkan på kulturmiljö och naturmiljö.

Metod

Vid utredningen inventerades en korridor på cirka 25 meter längs planerad vägsträckning. I ett fall har även en alternativ vägsträckning utretts.

Kulturhistoriska lämningar fotodokumenterades, beskrevs och mättes in med GPS. Vid utredningen gavs de framkomna lämningarna nummer 0931:39-46 i Rio Kulturkooperativs databas. Även naturvärden mättes in, beskrevs och fotograferades.

En översiktlig genomgång av äldre kartmaterial har utförts.

Utredningsområdet

Det område som utretts som komplettering till den ursprungliga utredningen är beläget i Idala och Horreds socknar, inom fastigheterna Ros-

torp 1:5 m.fl., *illustration 1*. Två nya förslag till vägdragning inom parken har utretts. Vägdragning sker genom skogsmark. I övrigt hänvisas till tidigare arkeologisk utredning och naturvärdesbedömning, *Gerre m. fl. 2010*.

Naturmiljö

Utredningsområdet utgörs främst av småkupe-rad produktionsskog i varierande stadier. Inom området finns ett mindre antal sumpskogar och våtmarker inbäddade. Inga andra naturvärden finns registrerade inom utredningsområdet, *Skogsstyrelsen 2010*. Inom Kungsbacka kommun gäller ett strandskydd på 100 meter för sjöar och vattendrag, *Kungsbacka kommun 2010*. En av de planerade vägsträckorna berör strandskydd. Dispens från strandskydd hantearas av kommunen. För en utförligare beskrivning av naturmiljön i området, se *Gerre m. fl. 2010*.

Kulturmiljö

Utredningsområdet är beläget inom ett område som kan beskrivas som utmark för berörda fastigheter.

De lämningar som registrerats i omgivningarna utgörs främst av gränsmärken, stensättningar, röjningsröseområden, fyndplatser, torplämningar samt platser med tradition, *Riksantikvarieämbetet 2010*. Flertalet av dessa är historiska lämningar. De förhistoriska lämningar som tidigare registrerats tyder på att utredningsområdet har utnyttjats extensivt under förhistorisk tid, men att det haft en viss betydelse. Under historisk tid har användningen varit mer intensiv, och gränserna mellan de olika fastigheternas skogsskiften har bevakats noggrant.

För en utförligare beskrivning av kulturmiljön kring utredningsområdet, se *Gerre, m. fl. 2010*.

Resultat Naturmiljö

Nedan följer en övergripande beskrivning av resultatet från naturvärdesbedömningen. Hän-synspunkterna redovisas på *illustration 2*. För en detaljerad beskrivning av samtliga hänsynspunkter se *bilaga 1*.

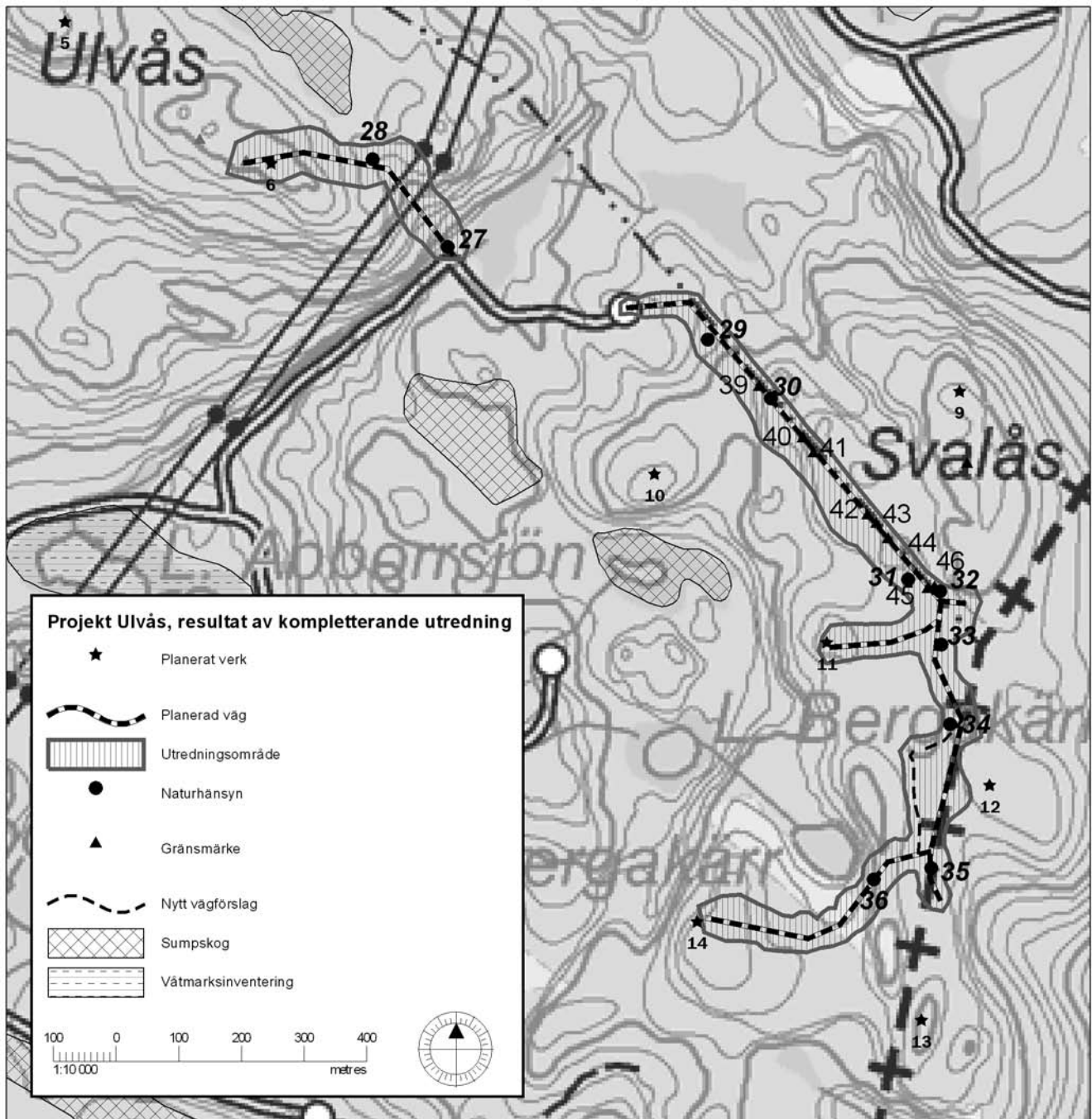

Illustration 2: Resultat.

Naturmiljön inom utredningsområdet utgörs främst av tall- eller granskog i varierande ålder. Vid hänsynspunkt 34 utgörs området i nord-sydlig riktning främst av våtmark/sumpskog omgivet av ung till medelålders barrskog på friskare partier, *illustration 2*. Den ursprungliga vägsträckningen fortsätter här utmed länsgränsen i syd-sydvästlig riktning, rakt igenom sumpskogen. För att minimera påverkan på våtmarken föreslås att vägen här passerar genom hänsynspunkten, en cirka 10 meter bred våtmarkspassage. Vid samma punkt föreslås också att vägen dras sydväst om det ursprungliga vägförslaget och sedan följer våtmarken söderut på fast mark för att senare ansluta till vägen mot verk 14, *illustration 2*.

Vägen mot verk 14 passerar rakt genom en granbevuxen brant. Här krävs en hel del större ingrepp och sprängning vid vägkonstruktionen. I samma område passerar även vägen cirka 30 meter från Stora Bergakärr, vilket är inom strandskyddet, *illustration 2*.

Resultat Kulturmiljö

I detta avsnitt presenteras resultatet av den arkeologiska utredningen. För en specifik beskrivning av varje enskild lämning hänvisas till *bilaga 2*. Lämningsarna visas även på *illustration 2*.

Gränsmärken

Under den arkeologiska utredningen mättes åtta gränsmärken in, lämning 0931:39-46. Samtliga markerar den aktuella gränsen mellan Idala och Förlanda socknar och registreras därför inte till FMIS.

Antikvarisk bedömning och naturvärdesbedömning

I denna bedömning tas enbart de specifika synpunkter som föranleds av de aktuella utredningsresultaten upp. För en diskussion om generell hänsyn samt redovisning av resultat från den tidigare utredningen inom området hänvisas till *Gerre, m. fl. 2010*.

Vägdragningen passerar 8 gränsmärken, *illustration 2*. Vägen bör dras något längre söderut för att undvika dessa.

Vägen passerar totalt 10 naturhänsynspunkter.

Punkt 36 ligger i en granbevuxen brant inom strandskydd för Stora Bergakärr. Längs den sydöstra delen av sjön, upp mot branten, är skogen något äldre. I övrigt omges sjön av ungskog och hyggen. Denna passage kräver stora ingrepp i form av avverkning, sprängning och utjämning, vilket innebär en stor lokal påverkan på naturvärden inom strandskyddat område. Dels genom de permanenta ingrepp sprängningen innebär, dels genom avverkning av strandnära skog som på sikt kan utveckla höga naturvärden. Vägsträckningen här bedöms som mindre lämplig ur naturhänsynpunkt men troligen tekniskt möjlig att bygga.

Vid punkt 34 bör vägen byggas med vattengenomsläppligt material och utan diken längsmed vägavsnittet.

Övriga inmätta hänsynspunkter gäller generell hänsyn vid passage av lövträd och fuktiga miljöer, *illustration 2* och *bilaga 1*.

Källor

Litteratur

Gerre, Lars; Olsson, Karin;
Petterson, Stefan   2010   Projekt Ulvås, Kungsbacka och Marks kommuner
Arkeologisk utredning och naturvärdesbedömning.
Kulturhistoriska rapporter 75, Rio Kulturkooperativ.

Övriga källor

Länsstyrelsen   2010   Länsstyrelsernas GIS-tjänst, www.gis.lst.se

Riksantikvarieämbetet   2010   FMIS, www.fmis.raa.se

Skogsstyrelsen   2010   Skogens pärlor, www.skogsstyrelsen.se.

Kungsbacka kommun   2010   www.kungsbacka.se.

Bilaga 1. Lämnings

Nr	Typ	Längd (m)	Bredd (m)	Höjd (m)	Beskrivning	Status	Markslag	Läge	Bedömning
39	Gränsmärke	1,0	0,8	0,2	Fyra stenar, 0,3-0,8 m stora, spridda. Märkt med käpp. Något utrasat. I aktuell gräns.	Oskadad	Skog	Sluttning	-
40	Gränsmärke	0,4	0,3	0,3	Två stenar i fundament + en stående visarsten. Märkt med käpp och orange tape. I aktuell gräns.	Oskadad	Skog	Krön	-
41	Gränsmärke	0,4	0,3	0,4	En stående fyrkantig sten. I aktuell gräns.	Oskadad	Skog	Sluttning	-
42	Gränsmärke	0,2	0,1	0,3	En stående visarsten. I aktuell gräns.	Oskadad	Skog	Sluttning	-
43	Gränsmärke	0,2	0,1	0,1	En sidstående kantig sten. Märkt med käpp. I aktuell gräns.	Oskadad	Skog	Sluttning	-
44	Gränsmärke	0,7	0,5	0,1	Två lutande stenar. Märkt med käpp. Något utrasat. I aktuell gräns.	Skadad	Skog	Sluttning	-
45	Gränsmärke	1,0	4,0	0,4	Två märken, ca 0,5 meter isär, i aktuell gräns: 1) Tre stenar i fundament plus en stående visarsten. 2) En stående sten. Märkt med käpp.	Oskadad	Skog	Sluttning	-
46	Gränsmärke	0,5	0,2	0,5	En sten plus en stående visarsten. I aktuell gräns.	Oskadad	Skog	Sluttning	-

Bilaga 2. Naturhänsyn

Nr	Beskrivning
27	Bäck/dike. Lagg väg nordost om punkten.
28	Fuktstråk, generell hänsyn.
29	Fuktstråk, generell hänsyn.
30	Generell hänsyn. Spara grov bok och äldre granar vid vägbygget.
31	Undvik våtmarken vid punkten.
32	Generell hänsyn. Spara lövträd vid vägbygget.
33	Fuktstråk/våtmark. Lagg vägen väster om punkten.
34	Våtmarkspassage cirka 10 meter. Bygg väg av vattengenomsläppligt material. Inga diken längst med vägvsnittet.
35	Fuktstråk. Lagg vägen väster om punkten.
36	Granbevuxen brant inom strandskydd för Stora Bergakärr. Olämplig sträckning som innebär stora ingrepp i form av avverkning, sprängning och utjämning.

